

3. Виявлення обставин, зокрема, негативних, які вказують або на те, що в обстановку внесли навмисні зміни, тобто зроблено інсценування, або просто спростовують версію, висунуту близькими загиблого, і вказують на її свідомо помилковий характер.

4. Виявлення обставин, які прямо чи побічно вказують на те, що смерть загиблого викликана убивством, зокрема, навмисно зробленим ким-небудь з осіб, що висунули версію про нейтральну причину смерті [6, с. 43].

Перераховані прийоми застосовуються при проведенні першопочаткових слідчих дій, взаємозалежно й одночасно. Це забезпечує цілеспрямованість усієї діяльності слідчого, починаючи вже з початкових дій, спрямованих на встановлення дійсної причини й обставин смерті загиблого.

ЛІТЕРАТУРА

1. Расследование отдельных видов преступлений [под ред. О. Я. Баева]. – Воронеж, 1986. – 43 с.
2. Криминалистика [под ред. А. Ф. Вольнского]. – М., 1999. – 246 с., Криминалистика [под ред. В. А. Образцова]. – М., 1999. – 594 с.
3. О понятии следственных версий, основаниях их выдвижения, классификации. См.: Васильев А. Н., Следственная тактика. – М., 1976; Ларин А. М. От следственной версии – к истине. – М., 1976; Пешак Ян. Следственные версии. – М., 1976, Арцишевский Л. Я. Выдвижение и проверка следственных версий. – М., 1978 и в других источниках.
4. Аленин Ю. П., Тищенко В. В. Особенности расследования тяжких преступлений против личности. – Одесса: Бахва, 1996. – 150 с.
5. Под негативными обстоятельствами понимаются такие факты и следы, которые не соответствуют, противоречат фактам и следам, обычным и необходимым при определенном событии (или объяснениями определенных лиц о якобы имевшем место событии). См.: Расследование отдельных видов преступлений [под ред. О. Я. Баева]. – Воронеж, 1986; С. Г. Медведев. Негативные обстоятельства и их использование в раскрытии преступлений. – Волгоград, 1973.
6. Мудьюгин Г. Н. Расследование убийств, замаскированных инсценировками / Г. Н. Мудьюгин. – М., 1973.
7. Саїнчин О. С. Теорія і практика розслідування умисних вбивств: [монографія] / О. С. Саїнчин. – Одеса., 2012. – 237 с.

А. Юрик,

студентка 5 курсу

Інституту національного та міжнародного права,

Міжнародний гуманітарний університет;

керівник – канд. юрид. наук, доцент, В. І. Ігнатенко

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Формування громадянського суспільства, розбудова України як правової, демократичної, соціальної держави пов'язані з проведенням масштабної правової реформи, всебічним зміцненням законності, захистом конституційних прав і свобод та законних інтересів людини і громадянина. Забезпечення громадської безпеки і правопорядку – один з найважливіших факторів розвитку демократичних засад життєдіяльності українського суспільства, утвердження принципу соціальної справедливості, реальних гарантій прав і свобод громадян. Серед гарантій забезпечення громадського порядку важливе місце займають адміністративно-правові засоби, до яких відносяться заходи організаційного характеру, адміністративного примусу, в тому числі, адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері громадської безпеки та правопорядку.

Невід'ємною складовою системи методів державного управління суспільством є метод примусу, що належить до найжорсткіших засобів впливу. Саме тому посадові особи органів управління застосовують примус, як правило, у поєднанні з іншими

управлінськими прийомами. Авторитарність цього методу незаперечна, проте, нині немає жодної держави, яка б не використовувала його як найнеобхідніший засіб управління своїми справами [2, с. 264].

Важлива функція державного примусу — правоохоронна. Вона полягає в локалізації, нейтралізації, недопущенні правопорушень. Тому державний примус традиційно розглядають з позицій захисту сформованих державою правовідносин і забезпечення неухильного й точного виконання юридичних норм конкретних галузей права [5, с. 137].

Адміністративний примус є одним із видів державного примусу. Йому, як і державному примусу в цілому, притаманні риси, сутність яких зводиться до використання державними органами, а в окремих випадках і громадськими об'єднаннями засобів примусового характеру з метою забезпечення належної поведінки людей. Разом з тим, адміністративний примус має низку характерних особливостей, які дозволяють відрізнити його від судового й громадського примусу. Такими особливостями є:

- адміністративний примус використовують у державному управлінні для охорони суспільних відносин, що виникають у цій сфері державної діяльності;
- механізм правового регулювання адміністративного примусу встановлює підстави й порядок застосування відповідних примусових заходів;
- порядок застосування примусових заходів здебільшого регулюють норми адміністративного права, що включають норми законодавства або адміністративно-правові норми актів виконавчих органів;
- застосування адміністративного примусу — це результат реалізації державно-владних повноважень органів державного управління, і лише у виключних, встановлених законодавством випадках, такі засоби можуть застосовувати суди (судді);
- адміністративний примус використовують для: а) запобігання вчиненню правопорушень; б) припинення адміністративних проступків; в) притягнення до адміністративної відповідальності [3, с. 346].

Адміністративний примус – це владне, здійснюване в односторонньому порядку та передбачених правовими нормами випадках застосування від імені держави до суб'єктів правовідносин, по-перше, заходів попередження правопорушень, по-друге, заходів припинення правопорушень, по-третє, заходів відповідальності за порушення нормативно-правових установлень.

Примусові засоби адміністративного характеру застосовують органи державної виконавчої влади, суди (судді) для впливу на громадян і посадових осіб з метою виконання ними юридичних обов'язків, припинення протиправних дій, притягнення до відповідальності правопорушників. Характер конкретних суспільних відносин вимагає притаманного тільки їм захисту. В одних випадках правопорядок забезпечують шляхом використання заходів запобігання правопорушенням, у інших – припинення правопорушень або покарання за вчинені правопорушення [2, с. 261].

В юридичній науці склалася така класифікація заходів адміністративного примусу: а) заходи адміністративного запобігання (адміністративно-попереджувальні); б) заходи припинення правопорушень; в) адміністративні стягнення.

Найчастіше під заходами адміністративного запобігання розуміють дії уповноважених органів або посадових осіб, спрямовані на примусове забезпечення виконання громадянами обов'язків перед суспільством, забезпечення суспільної безпеки й громадського порядку, недопущення та боротьбу зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями й ліквідацію їх наслідків. Умовами для виникнення конкретних відносин, пов'язаних

із використанням засобів адміністративного примусу, є різні юридичні факти, в тому числі протиправні дії окремих осіб і організацій. Засоби адміністративного запобігання мають ту особливість, відрізняються від засобів припинення адміністративних правопорушень і адміністративних стягнень тим, що їх використання не пов'язано з вчиненням неправомірних дій. Це попереджувальні, профілактичні заходи. Незважаючи на свій профілактичний характер, заходи адміністративного запобігання можуть бути здійснені в примусовому порядку, оскільки небезпека, якій вони протидіють, загрожує або окремій фізичній особі, або суспільству й державі. Переважно це виражається у вигляді певних обмежень і заборон. Ці заходи є різноманітними, застосовуються в різних галузях суспільного життя й різними об'єктами [4, с. 386].

Серед засобів адміністративного примусу заходи адміністративного припинення, що використовують у адміністративному порядку, найчисленніші. Їх застосування обумовлено потребою швидкого й ефективного припинення посягань на інтереси окремих громадян, держави та громадських об'єднань. Заходи припинення правопорушень – це примусове зупинення протиправних діянь, що носять ознаки адміністративного проступку (а в деяких випадках – і кримінальний характер), спрямоване на недопущення шкідливих наслідків і забезпечення застосування до винної особи адміністративного стягнення, а у виключних випадках – і кримінального покарання. Заходи припинення умовно можна поділити на дві групи — загального та спеціального призначення [1, с. 467]. До заходів припинення загального призначення належать: 1) адміністративне затримання; 2) особистий огляд і огляд речей; 3) вилучення речей і документів; 4) тимчасове відсторонення від роботи інфекційних хворих; 5) примусове лікування осіб, що страждають на небезпечні для оточуючих захворювання; 6) тимчасове відсторонення від керування засобами транспорту тощо. До заходів припинення спеціального призначення належать: а) заходи фізичного впливу; б) спеціальні засоби; в) використання вогнепальної зброї. Заходи припинення тісно пов'язано із заходами запобігання та адміністративними стягненнями, яким вони часто передують, оскільки забезпечують умови для їх застосування [4, с. 388].

Адміністративне стягнення – захід відповідальності, що застосовується з метою виховання особи, яка скоїла адміністративний проступок, а також попередження скоєння нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами. Мету стягнення складають: покарання правопорушника, припинення протиправного вчинку, відновлення порушених правовідносин, виправлення правопорушника та попередження можливих із його боку нових проступків, а також відшкодування завданих проступком збитків [1, с. 409].

До адміністративних стягнень законодавець відносить такі види: попередження; штраф; сплатне вилучення або конфіскація предмета, що став зняряддям учинення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; конфіскація грошей, одержаних завдяки вчиненню адміністративного правопорушення; позбавлення спеціального права, наданого громадянину; виправні роботи; адміністративний арешт [5, с. 377].

Наявність у системі адміністративних стягнень різних за характером і ступенем тяжкості санкцій дає можливість зважити на суспільну небезпеку правопорушення та особу правопорушника.

Отже, адміністративний примус – самостійний різновид державного примусу, метод зовнішнього державно-правового впливу на поведінку і свідомість людей, застосовувана в сфері державного управління з метою покарання правопорушників. Застосу-

вання заходів адміністративного примусу при охороні громадського порядку відіграє важливу роль в повсякденному житті, оскільки забезпечує охорону суспільних відносин від протиправних посягань.

Щодо удосконалення сучасного стану забезпечення громадського порядку в державі, то слід відмітити, що необхідне посилення спостереження за станом громадського порядку, створення умов за яких міліція зможе отримувати своєчасно інформацію від населення про вчинення правопорушень і застосувати заходи адміністративного примусу для їх припинення.

Нагальним є удосконалення вітчизняного адміністративного та кримінального законодавства з точки зору поділу порушень закону на адміністративні проступки, кримінальні проступки та злочини, що створить умови для адекватної правової регламентації застосування заходів адміністративного примусу при охороні державної безпеки взагалі, та громадської безпеки і громадського порядку, зокрема.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України : академічний курс : підручник : у двох томах. Том 1 : Загальна частина [ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова)]. – К. : Юридична думка, 2004. – 584 с.
2. Адміністративне право України : підручник / [за заг. ред. д. ю. н., проф. Коломоєць Т. О.]. – Київ : Істина, 2008. – 426 с.
3. Адміністративне право України : підручник [Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, О. В. Дьяченко та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2007. — 544 с.
4. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України : підручник. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
5. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навчальний посібник. – К. : Атіка, 2007. – 624 с.

Розділ 2

---

*Філософія
та соціально-гуманітарні
науки*